

UTJECAJ KRIŽANJA TOVNE PASMINE SUFFOLK I DOMAĆE CIGAJE NA PROIZVODNJU JANJADI ZA KLANJE

T. Rastija, Mirjana Baban, M. Mamić, I. Čatipović

Sažetak

Istraživanja su provedena na DP PIK Belje, na stočarskoj farmi Eblin u 1988. godini. Pokusom je obuhvaćeno 54 janjadi pasmine cigaja, 18 janjadi pasmine suffolk i 54 janjadi križanaca suffolk × cigaja. Pratili su se prirodne težine te težine janjadi od 2 i 4 mjeseca kao i dnevni prirasti po grupama. U istim uvjetima držanja križanci su postizali veće težine i dnevne priraste 14,69—19,03%, a janjad pasmine suffolk za 15,47—30,12% u odnosu na kontrolnu grupu. Dobivene razlike između srednjih vrijednosti kontrolne i pokusnih grupa janjadi su vrlo signifikantne ($P < 0,01$).

Rezultati naših istraživanja pokazuju da primjena industrijskog križanja ranozrelih ovnova s domaćim pasminama ovaca utječe kako na povećanje tjelesne težine, tako i na dnevne priraste, a time i na veću proizvodnju janječeg mesa po ovci.

Uvod

Područje Republike Hrvatske s intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom ima velike mogućnosti za uzgoj ovaca. Nusprodukti biljne proizvodnje koji se u većini slučajeva ne koriste mogu vrlo dobro poslužiti za ishranu ovaca. Također i površine koje nisu pogodne za obradu kao što su nasipi uz rijeke Savu i Dravu daju velike mogućnosti za ispašu, u prvom redu ovaca. U brdskim predjelima ima velikih travnih površina (livade i pašnjaci) koji se uglavnom ne iskorištavaju, u budućnosti bi pomogle revitalizaciji ovčarske proizvodnje.

Zbog sve veće potražnje kvalitetnog janječeg mesa neke poljoprivredne organizacije pristupile su nabavljanju plemenitih pasmina ovaca u cilju proizvodnje u prvom redu janjadi za klanje. Primjenom uporabnog križanja domaćih pasmina ovaca s težim i ranozrelim pasminama iz uvoza postiglo se znatno povećanje mesa po plotkinji.

Cilj ovih istraživanja je da ukažu na važnost križanja domaćih pasmina ovaca s ranozrelim tovnim pasminama u proizvodnji janjadi za klanje.

Materijal i metode rada

Istraživanja su provedena na DP »Belje« na stočarskoj farmi Eblin u 1988. godini. U pokus je bilo uključeno 54 janjadi pasmine cigaja, 18 janjadi pasmine suffolk i 54 križanaca suffolk × cigaja. Sve tri grupe janjadi su muškog spola i pod istim uvjetima hranidbe i držanja. Pratili su se po grupama porodne težine, težine sa 2 i 4 mjeseca kao i dnevni prirasti. Za kontrolnu grupu koristili smo pasminu cigaja dok su suffolk i križanci bili pokusne grupe. Dobivene vrijednosti mjerenja obrađene su uobičajenim statističkim metodama (Barić, 1964.).

Dr Tomo Rastija, izv. prof., Poljoprivredni fakultet, Osijek; dipl. ing. Mirjana Baban, pripravnik-postdiplomant, Poljoprivredni fakultet, Osijek; mr Mato Mamić, DP PIK Belje; dr Ivan Čatipović, dipl. vet., DP PIK Belje.

Rezultati istraživanja i diskusija

Na tablici 1. prikazane su porodne težine janjadi po pasminskim skupinama.

Tab. 1. — Porodna težina jagnjadi u kg

Pasmina	n	\bar{x}	s	v	varijacije
cigaja	54	4,37	0,64	14,65	3,3—6,1
suffolk	18	4,68	0,80	17,09	3,3—6,1
suffolk × cigaja	54	5,31	0,67	20,15	3,6—7,1

Najveću porodnu težinu imali su križanci (5,31), a ona je bila za 21,5% veća u odnosu na kontrolnu grupu janjadi cigaje.

Porodna težina janjadi suffolka bila je veća za 7,09% u odnosu na kontrolnu grupu. Porodna težina ispitivane janjadi cigaje bila je veća za 0,39 kg u odnosu na vrijednosti do kojih je došao Nikolić (1954.), a manja za 0,16 kg u odnosu na vrijednosti Rastije i sur. (1990.). Težina janjadi suffolka bila je veća za 0,20 kg, a križanaca za 0,40 kg u odnosu na vrijednosti do kojih su došli Rastija i sur. (1990.).

Težina janjadi od 2 mjeseca bila je najmanja kako se i očekivalo kod kontrolne grupe (23,91 kg), dok je janjad suffolka i križanaca postigla skoro iste težine (27,61 i 27,55 kg). Dvomjesečna janjad suffolka bila je u odnosu na kontrolnu grupu teža za 15,47%, a križanaca za 15,22%. Prema podacima Nikolića (1954.) muška janjad cigaje težila je 22,28 kg što je za 1,63 kg manje od ispitivane janjadi iste pasmine. Janjad suffolka iste dobi naših ispitivanja bila je veća za 0,74 kg, a križanaca za 0,48 kg u odnosu na vrijednosti do kojih su došli Rastija i sur. (1990.).

Razlike u srednjim vrijednostima kontrolne i pokusnih grupa su vrlo značajne ($P < 0,01$), dok razlike u težinama janjadi suffolka i križanaca nisu statistički opravdane.

Tab. 2. — Težina janjadi od 2 mj. u kg

Pasmina	n	\bar{x}	s	v	varijacije
cigaja	54	23,91	2,69	11,25	19,8—30,8
suffolk	18	27,61	2,09	7,57	24,5—31,5
suffolk × cigaja	54	27,55	3,21	11,65	20,9—35,0

Dobivene vrijednosti dnevnih prirasta janjadi u dobi od 2 mjeseca kretnale su se između 0,30 kg (cigaja) i 0,376 kg (suffolk). Dvomjesečna janjad suffolka imala je za 17,5%, a križanci za 15% veće priraste u odnosu na kontrolnu grupu janjadi cigaje iste dobi. Razlike srednjih vrijednosti u prirastu između janjadi pasmine cigaja i križanaca, te cigaje i suffolka statistički su vrlo značajne, dok razlika između suffolka i križanaca nije statistički opravdana.

Uspoređujući dobivene vrijednosti s podacima o prirastu do kojih su došli Rastija i sur. (1990.) vidljivo je da su vrijednosti naših istraživanja neznatno veće (za 4—16 grama).

Tab. 3. — Dnevni prirasti janjadi od 2 mjeseca u kg

Pasmina	n	\bar{x}	s	v	varijacije
cigaja	54	0,320	0,037	11,56	0,252—0,415
suffolk	18	0,376	0,027	7,98	0,326—0,416
suffolk × cigaja	54	0,367	0,040	10,90	0,279—0,467

Tab. 4. — Težina janjadi od 4 mjeseca u kg

Pasmina	n	\bar{x}	s	v	varijacije
cigaja	54	35,79	3,36	9,40	30—42
suffolk	18	45,78	3,01	6,57	39,5—50
suffolk × cigaja	54	42,60	3,23	7,58	37—49

Težina janjadi u ovoj dobi kako je navedeno na tablici 4 bila je najveća kod janjadi pasmine suffolk (45,78 kg), zatim kod križanaca (42,60 kg), a najmanja kod cigaje (35,79 kg). Iz navedenih vrijednosti se vidi da je janjad pasmine cigaja iste dobi bila lakša od janjadi suffolka za 27,11%, a od križanaca za 19,02%. Razlike između navedenih težina janjadi su statistički opravdane ($P < 0,01$).

U usporedbi naših istraživanja s vrijednostima do kojih su došli Rastija i sur. (1990.) vidi se da je janjad cigaje navedenih autora bila teža za 1,03 kg, dok se težine janjadi pasmine suffolk i križanaca skoro potpuno podudaraju s rezultatima istih autora.

Postignute težine kao i dnevni prirasti prema očekivanju su najbolji kod janjadi suffolka (0,337 kg), zatim kod križanaca (0,306 kg), a najslabiji kod janjadi cigaje (0,259 kg), što se vidi na tabeli 5.

Prirast janjadi suffolka je veći za 30,12%, a križanaca za 18,15% u odnosu na kontrolnu grupu janjadi cigaje. Razlike dobivenih vrijednosti u prirastu između ispitivanih grupa janjadi su vrlo signifikantne.

Tab. 5. — Dnevni prirasti janjadi od 4 mj. u kg

Pasmina	n	\bar{x}	s	v	varijacije
cigaja	54	0,259	0,029	11,58	0,210—0,302
suffolk	18	0,337	0,022	6,53	0,290—0,370
suffolk × cigaja	54	0,306	0,022	7,19	0,263—0,348

Prirasti po istraživanjima Rastije i sur. (1990.) kod četveromjesečne janjadi suffolka i križanaca su skoro potpuno isti kao i kod naših istraživanja, dok je janjad cigaje po navedenim autorima imala veće priraste za 6 grama.

Zaključak

Na temelju provedenih istraživanja mogu se donijeti sljedeći zaključci:

— Najveća porodna težina bila je kod križane, a najmanja kod kontrolne janjadi.

— U dobi od 2 mjeseca janjad cigaje postigla je težinu od 23,91 kg, suffolka 27,61 kg a križanci 27,55 kg.

— Dnevni prirasti u dobi od 2 mj. kretali su se između 320 i 376 grama.

— U dobi od 4 mj. janjad suffolka postigla je za 28%, a križanci za 19% veće priraste u odnosu na kontrolnu grupu janjadi.

— Dnevni prirasti su kod pokusnih grupa bili veći za 18,15 i 30,12% u odnosu na kontrolnu grupu janjadi.

U istim uvjetima držanja križanci daju veće konačne težine u odnosu na janjad autohtone cigaje, što ima veliku važnost u proizvodnji janječeg mesa.

LITERATURA

1. Barić Stana (1964): Statističke metode primjenjene u stočarstvu. Agronomski glasnik 11—12, Zagreb.
2. Brinzej, M., Knapić, A., Rastija, T., Stipančić, J. (1977): Intenziviranje proizvodnje ovčjeg mesa putem uvođenja kombiniranih pasmina ovaca. Zbornik radova Poljoprivrednog fakulteta 3, Osijek.
3. Nikolić, D. (1954): Ispitivanje mogućnosti poboljšanja proizvodnih sposobnosti ovaca cigaje rase. Zbornik radova Poljoprivrednog fakulteta, Beograd.
4. Rastija, T., Knapić, A., Čatipović, I., Ivanković, F., Jovanovac Sonja (1985): Komparativni prikaz prirasta čistopasminske janjadi i križanaca uz maksimalno korištenje voluminoznih krmiva. Stočarstvo 1—2, Zagreb.
5. Rastija, T., Ivanković, F., Jovanovac Sonja, Čatipović, I., Knapić, A. (1985): Utjecaj križanja na prirast janjadi u pašnim uvjetima držanja. Znanost i praksa u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji 1—2, Osijek.
6. Rastija, T., Berić, B., Steiner, Z., Čiča Olga, Mamić, M. (1990): Utjecaj križanja cigaje s ranozrelim suffolk ovnovima na tjelesni rast janjadi. Znanost i praksa u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji 1—2, Osijek.

CROSS-BREEDING OF FATTENING SUFFOLK AND DOMESTIC CIGAJA AND ITS EFFECT ON THE PRODUCTION OF SLAUGHTER LAMBS

Summary

The research was carried out on the stock farm »Eblin«, Belje, in 1988. The experiment included the total of 126 lambs, 54 lambs of the cigaja breed, 18 lambs of the suffolk breed and 54 lambs, hybrids of the suffolk × cigaja.

Daily growth, birth weight, weight at 2 and 4 months, were followed. In the same keeping conditions the hybrid and suffolk lambs showed bigger weight and daily growth of 14,69—19,03% and 15,47—30,12%, respectively, compared to the lambs of the control group. Differences between the medium value of the control and the experimental groups are highly significant ($P < 0,01$). The experiment results show that application of industrial crossing of earlymature rams and domestic sheep influences the increase of the body weight as well as the daily growth and the result is higher production of lamb meat.

Primljeno: 18. 3. 1991.